การวิเคราะห์ภารกิจ
เพื่อปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการ

<u>ขั้นตอนการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ</u>

การจัดตั้งส่วนราชการ

หลักการ

1. ในการร่างกฎหมายเพื่อใช้บังคับในเรื่องใดก็ตามไม่ควรมีข้อกำหนดในรายละเอียดให้มีการจัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่ (ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งกรมหรือสำนัก/กอง) (มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2542)
2. แนวทางในการพิจารณาคำขอจัดตั้งส่วนราชการ ดังนี้
   (1) กรณีการขอจัดตั้งส่วนราชการระดับกรม ให้กระทรวงดำเนินการขอจัดตั้งส่วนราชการตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม หรือพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งนี้ให้นำเรื่องการขอจัดตั้งส่วนราชการเสนอคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง และ ก.พ.ร. พิจารณาก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี
   (2) กรณีการขอจัดตั้งส่วนราชการระดับต่ำกว่ากรม ต้องดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2549 (หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร 1200/ว 18 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2549)
   (3) เพื่อประโยชน์การกลั่นกรองความเหมาะสมของการจัดตั้งส่วนราชการทั้งระดับกรมและต่ำกว่ากรม ให้กระทรวงที่ประสงค์จะขอจัดตั้งส่วนราชการ ดังนี้

รายการคำชี้แจง (Check list) ประกอบการขอจัดตั้งส่วนราชการ

1. การวิเคราะห์ภารกิจ (Business analysis)
2. เหตุผลความจำเป็นในการขอจัดตั้ง
3. ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ
4. นโยบาย แผนงานสำคัญของรัฐบาลที่ส่วนราชการต้องรับผิดชอบ
5. ปริมาณงาน
6. ค่าใช้จ่าย
7. อัตรากำลังเจ้าหน้าที่
8. ร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ
9. คำชี้แจงอื่นๆ (ถ้ามี)

การวิเคราะห์ภารกิจ(Business analysis)

ส่วนราชการจะต้องตอบคำถามเกี่ยวกับวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติภารกิจที่จะขอจัดตั้งหรือขยายหน่วยงาน เพื่อวิเคราะห์ว่าภารกิจนั้นจำเป็นต้องดำเนินการโดยส่วนราชการซึ่งสามารถสรุปขั้นตอนของคำถามได้ ดังนี้

แนวทางการวิเคราะห์ภารกิจ

1. เป็นหน่วยงานราชการจำเป็นต้องดำเนินการอยู่หรือไม่ หากไม่จำเป็นก็ควรยกเลิกแต่หากยังเป็นงานที่จำเป็น จะต้องพิจารณาต่อไปว่าเป็นงานที่ปฏิบัติซ้ำซ้อนกับส่วนราชการใดหรือไม่ หากเป็นงานที่ซ้ำซ้อนกับส่วนราชการอื่นก็ควรยกเลิกหรือรวมงานหรือโอนงานนั้นไปยังหน่วยงานที่เหมาะสม

2. เป็นงานที่ถือเป็นภารกิจหลัก (Core Function) และภารกิจพื้นฐานของรัฐที่เป็นการควบคุม อนุมัติ อนุญาต ตามกฎหมาย การรักษาความเป็นธรรมในสังคมหรือไม่ ถ้าเป็นภารกิจหลักจะต้องพิจารณาว่าควรดำเนินการในส่วนกลางหรือมอบอำนาจให้ภูมิภาคหรือท้องถิ่นดำเนินการ

3. หากไม่ใช่งานหลัก (Non-Core-function) ที่ราชการจำเป็นต้องปฏิบัติ ก็ควรยกเลิกงานนั้นหรือแปรรูปงานหรือจ้างเหมาหรือหากเป็นงานบริการบางประเภทที่ภาคราชการยังมีขีดความสามารถในการให้บริการได้ก็ควรพิจารณารูปแบบการจัดโครงสร้างองค์กรและการบริหารงานที่เน้นการให้บริการในเชิงพาณิชย์ และกำหนดแนวทางในการเก็บค่าบริการจากผู้ใช้โดยตรง (Commercialization) เพื่อลดภาระงบประมาณและสร้างความเป็นธรรมในการใช้ทรัพยากรของรัฐ

<u>การจำแนกหน้าที่บทบาทภาครัฐ</u>

บทบาทหน้าที่ภาครัฐจำแนกได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

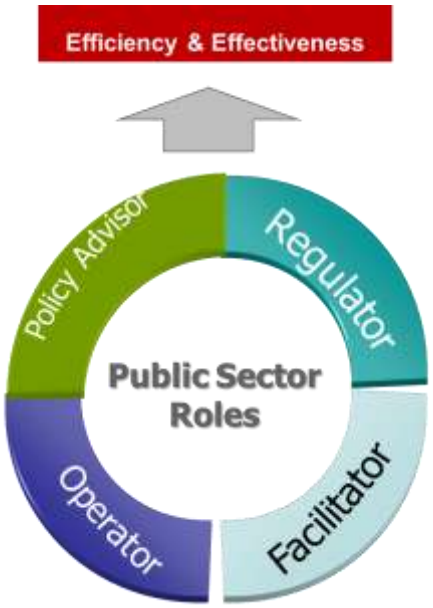

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ,**รายงานการศึกษาเบื้องต้น: แผนงานสร้างเสริมภาคีการพัฒนารัฐ-สังคม เพื่อสุขภาวะประเทศไทย.** สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)2552.

- **เสนอแนะนโยบาย / บริหารนโยบาย (Policy Advisor)**
  - การจัดทำกลยุทธ์/นโยบาย/แผนหลัก/มาตรการ/กลไกการทำงาน
  - การประสานความร่วมมือกับองค์กรทั้งในและต่างประเทศ
  - การบริหารนโยบาย เช่น การจัดสรรทรัพยากร / การบริหารงานบุคคล /การพัฒนาบุคลากร และการติดตามและประเมินผลรวมถึงเผยแพร่ผลงานของกระทรวง
- **กำกับดูแล (Regulator)**
  - การกำกับให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด
  - การอนุมัติอนุญาตตามกฎหมาย
  - การกำหนดมาตรฐาน / รับรองมาตรฐาน
- **ส่งเสริมสนับสนุน (Facilitator)**
  - การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมส่งเสริมรูปแบบต่างๆ
  - การส่งเสริมสนับสนุนให้ความช่วยเหลือองค์กรภาคี
  - การพัฒนาระบบ/รูปแบบและวิธีการ รวมถึงคุณภาพในการปฏิบัติงาน
  - การวิจัยและพัฒนา งานวิชาการและนวัตกรรม
- **ปฏิบัติการ (Operator)**
  - การให้บริการสาธารณะในความรับผิดชอบของรัฐ
  - การจัดระบบโครงสร้างพื้นฐานรองรับ

<u>กรอบแนวทางการจัดโครงสร้างของส่วนราชการ (มติ ก.พ.ร. 26 ม.ค.50)</u>

- ลดขนาดภาครัฐให้เล็กลง
- ยกเลิกงานของส่วนภูมิภาคที่ซ้ำซ้อนกับงานในหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ไม่ควรมีการเพิ่มหน่วยงานส่วนกลางลงไปในภูมิภาค แต่ควรให้ส่วนกลางมอบหมายงานให้ส่วนภูมิภาค หรือท้องถิ่นดำเนินการ
- ภารกิจที่มีภาคเอกชนดำเนินการอยู่แล้ว ภาครัฐไม่ควรดำเนินการ แต่ควรให้เครือข่ายดำเนินการแทน
- หลักการทำงานที่เชื่อมโยงให้ครบวงจรและมีคุณค่าเพิ่มตามสายโซ่แห่งคุณภาพ **(Value Chain)**
- ยึดหลักภาระรับผิดชอบแทนหลักการถ่วงดุลอำนาจ
- ให้ความสำคัญกับปัญหาเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริการประชาชนเป็นหลัก
